

Sygn. akt I ACa 675/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Małgorzata Stanek (spr.)</i>
Sędziowie:	<i>SA Alicja Myszkowska</i> <i>SA Anna Cesarz</i>
Protokolant:	sekr. sądowy Joanna Płoszaj

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. Z.**

przeciwko **(...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.**

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 12 marca 2013 r., sygn. akt I C 205/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od powoda M. Z. na rzecz strony pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 675/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 marca 2013 roku Sąd Okręgowy w Sieradzu w sprawie z powództwa M. Z. przeciwko (...) Spółce z o.o. w W. o zasądzenie sumy pieniężnej na cel społeczny oraz zadośćuczynienie:

1. oddalił powództwo w zakresie żądania zasądzenia zadośćuczynienia;
2. umarzył postępowanie w zakresie żądania zasądzenia sumy pieniężnej na cel społeczny;

3. nakazał wypłacić adwokatowi D. M. z sum budżetowych Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Sieradzu wynagrodzenie za reprezentowanie powoda z urzędu w kwocie 8.856 złotych, w tym VAT w kwocie 1.656 złotych;

4. nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu pozwanej kosztów procesu.

Powyższy wyrok zapadł na podstawie poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, z których wynika, że pozwana (...) sp. z o.o. jest producentem nawozów organiczno - mineralnych na bazie biohumusu, wprowadzanych do obrotu pod nazwami: „(...)”, „(...) - (...)”, „(...) - (...)” oraz „(...) - (...)”.

Powód M. Z. i jego brat Z. Z. do kwietnia 2012 roku prowadzili (...) s. c. Spółka zajmowała się hodowlą dżdżownic kalifornijskich, produkcją i sprzedażą nawozów organicznych stanowiących ekstrakt wodny biohumusu, będącego produktem przetworzenia nawozu naturalnego w nawóz organiczny przez dżdżownice kalifornijskie, a następnie jego j rozwodnienia.

Po rozwiązaniu spółki działalnością tą zajmuje się powód jako rolnik.

Na skutek pozwu wniesionego przez Z. Z. i M. Z. jako współników spółki cywilnej (...), Sąd Okręgowy w Sieradzu wyrokiem z 5 marca 2008 r., sygn. akt I Ca 287/06 zakazał pozwanej (...) Spółce z o.o. z siedzibą w W. używania nazwy rodzajowej „(...)” w nazwach wprowadzanych do obrotu nawozów organiczno-mineralnych „(...)e”, „(...)e (...)”, „(...)e (...)” i „(...)e (...)”.

W ramach postępowania w tej sprawie Akademia Rolnicza w S. - Wydział (...) i (...) sporządziła opinię, z której wynika, że produkty obu stron opatrywane nazwą rodzajową „(...)” różnią się zasadniczo w zakresie parametrów dotyczących cyklu produkcyjnego, składu i właściwości. W konkluzji opinii stwierdzono, że wprowadzany przez powodów do obrotu produkt sprzedawany w postaci ziemistej, a także w postaci ekstraktu wodnego biohumusu obornikowego odpowiada nazwie „(...)”. Właściwości produktów pozwanej spółki wykluczają dopuszczalność ich wprowadzania do obrotu z użyciem określenia „(...)”, jako wprowadzającego w błąd jego odbiorców.

Sąd Okręgowy w Sieradzu w sprawie I Ca 287/06 uznał, że używanie przez pozwaną spółkę nazwy „(...)”, jest działaniem, które może wprowadzić klientów w błąd co do jakości, składników, sposobu wykonania, przydatności, istotnych cech towaru i jako takie jest czynem nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 10 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Działanie to w sposób oczywisty narusza interesy producentów, w tym powodów, pozyskujących nawóz (...) w długim i naturalnym cyklu produkcyjnym, ograniczającym wielkość produkcji, a zatem wyczerpuje również znamiona czynu nieuczciwej konkurencji z art. 3 u.z.n.k.

M. Z. i Z. Z. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 5 marca 2008 r. wydanego w sprawie I Ca 287/06 wszczęli egzekucję sądową. Postanowieniem z dnia 30 listopada 2010 r. Sąd Rejonowy w Wieluniu wymierzył dłużnikowi - (...) spółce z o.o. z siedzibą w W. grzywnę w wysokości 1.000 złotych na podstawie art. 1051 § 1 kpc, ustalając, iż spółka (...) we wprowadzanych do obrotu nawozach organiczno mineralnych: „(...) (...)”, „(...) (...) (...)” i „(...) (...) (...)” wbrew nałożonemu zakazowi.

W toku sprawy z powództwa (...) Spółki z o.o. w W. przeciwko A. K. - autorce opinii Instytutu wykorzystanej w sprawie I Ca 287/06 Sądu Okręgowego w Sieradzu o ochronę dóbr osobistych, prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Sieradzu pod sygn. akt IC 216/10, strony zawarły ugodę, w której A. K. złożyła oświadczenie następującej treści:

„Oświadczam, że złożona przeze mnie opinia w kwietniu 2007 roku przed Sądem Okręgowym w Sieradzu, sygn. akt : I Ca 287/06, odnosiła się do konkretnego materiału badawczego, przedstawiała moje subiektywne poglądy, odzwierciedlające moją ówczesną wiedzę i nie stanowi ona podstawy do wy korzy stywania jej do zwalczania konkurencji w obrocie gospodarczym przez podmioty gospodarcze”.

Opinia została przygotowana na podstawie posiadanej wówczas przeze mnie wiedzy i doświadczenia naukowego, jednakże już w 2007 roku nie była to zarazem opinia prezentująca zdanie całego środowiska naukowego w tej

kwestii. Duża część osób naukowo zajmujących się problematyką związaną z ochroną środowiska, a co ważniejsze - substancjami humusowymi, w sposób odmienny zapatrywała i zapatruje się na ocenę materiału badawczego i konkluzje zaprezentowane w opinii, na których oparł się Sąd Okręgowy.

Ponadto stwierdzam, że w świetle aktualnie posiadanej przeze mnie wiedzy, doświadczenia naukowego oraz dostępnego obecnie piśmiennictwa, w przedmiocie zakreślonym w 2007 roku zleceniem Sądu Okręgowego w Sieradzu, dziś wydana przeze mnie opinia nie byłaby tożsama z opinią ówczesną - posługiwanie się zatem w obrocie gospodarczym przez jakikolwiek podmiot, sporządzoną przeze mnie w 2007 roku opinią, jest więc nadużyciem oraz nie było i nie jest moją intencją".

W dniu 2 lipca 2009 r. (...) Towarzystwo (...) reprezentowane przez prof. Dr hab. S. G. z (...) M. K. w T. Zakładu (...) po analizie dostarczonych przez pozwaną nawozów wydało opinię, iż stosowanie przez producenta nazwy „(...)” dla tych nawozów jest uzasadnione, gdyż zawierają one ekstrakt z wermikompostów powstałych w hodowli dżdżownic kalifornijskich. Ekstrakty z wermikompostów zawierają substancje humusowe (frakcje kwasów huminowych i fulwowych). Zastosowanie w nazwie składnika „(...)” daje użytkownikowi dodatkową informację o pochodzeniu produktu.

Potwierdzili tę tezę w swoim oświadczeniu Dr hab. E. F. - profesor uczelniany z (...) Przyrodniczego w B. Katedra Chemii Rolnej, dr Hab. B. D. - profesor uczelniany z (...) (...)w B. (...) (...).

Powód jest jednym z bardzo nielicznych hodowców dżdżownic kalifornijskich w Polsce. Pozwana spółka jest jego głównym konkurentem na rynku.

Powód ma poczucie krzywdy i niesprawiedliwości z tego powodu, iż prawomocny wyrok sądowy nie jest respektowany. Wprowadzenie na rynek przez pozwaną produktów wbrew zakazowi nie pozwoliło spółce cywilnej, a następnie powodowi prowadzić sprzedaży własnych produktów na taką skalę aby zapewnić zysk. Powód nie może w związku z tym czerpać satysfakcji z własnej pracy. Ma poczucie, że jego zaangażowanie i wysiłek zostały zmarnowane. Cierpi z powodu wypierania oferowanych przez niego nawozów p nieuczciwą konkurencją pozwaną.

Sąd Okręgowy wobec skutecznego cofnięcia pozwu za zgodą pozwanego, na podstawie art. 355 § 1 w zw. z art. 203 k.p.c., umorzył postępowanie w zakresie roszczenia z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

W zakresie pozostałego roszczenia Sąd pierwszej instancji uznał, iż aczkolwiek działanie pozwanej, polegające na niewykonywaniu wyroku sądu ma charakter bezprawny, a powód ma poczucie krzywdy, to nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda i spełnienia przesłanek zasądzenia zadośćuczynienia z tego tytułu.

Sąd Okręgowy podkreślił, że powód uzasadniając żądanie zadośćuczynienia akcentował swoje poczucie krzywdy, tymczasem dla przyznania prawa do zadośćuczynienia niezbędne jest, by krzywda ta była konsekwencją naruszenia dobra osobistego. W piśmie procesowym z dnia 5 października 2012 r. powód wskazał, iż chodzi o zdrowie i dobre samopoczucie. Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że z wyjaśnień i twierdzeń M. Z. nie wynika aby na skutek działań strony pozwanej doszło do rozstroju zdrowia powoda. W ocenie Sądu pierwszej instancji prawo do dobrego samopoczucia nie należy do dóbr osobistych człowieka podlegających ochronie, nie zostało wymienione w art. 23 k.c. i nie mieści się w definicji dobra osobistego sformułowanej w judykaturze i piśmiennictwie. Samopoczucie to subiektywnie odczuwany stan psychiczny i fizyczny, będący skutkiem wielu czynników zewnętrznych i wewnętrznych, zależnych w dużej mierze od osobniczych cech danej osoby - cech charakteru, stanu zdrowia, sytuacji rodzinnej, uczuciowej, przeżyć i doświadczeń z przeszłości.

Sąd Okręgowy zwrócił także uwagę, iż nawet w sytuacji, gdyby doszło do wypełnienia dyspozycji art. 24 k.c., to podnoszone przez pozwaną okoliczności mogłyby przesądzać o braku winy pozwanej lub o takim jej stopniu, który uzasadniałby odstąpienie od zasądzenia zadośćuczynienia. Wydając bowiem orzeczenie w sprawie I Ca 187/06, Sąd Okręgowy w Sieradzu dysponował jedynie poglądem biegłej A. K.. W okresie późniejszym okazało się, iż sprawa ma

w środowisku naukowym charakter bardzo polemiczny. Sama biegła złożyła oświadczenie, iż już w 2007 roku jej opinia nie była opinią prezentującą zdanie całego środowiska naukowego w tej kwestii. Duża część osób naukowo zajmujących się problematyką związaną z ochroną środowiska, a co ważniejsze substancjami humusowymi, w sposób odmienny zapatrywała i zapatruje się na ocenę materiału badawczego i konkluzje zaprezentowane w opinii, na których oparł się Sąd Okręgowy, co znalazło wyraz w złożonym i załączonym do akt niniejszej sprawy oświadczeniu. Ponadto biegła stwierdziła, że w świetle aktualnie posiadanej przez nią wiedzy, doświadczenia naukowego oraz dostępnego obecnie piśmiennictwa, w przedmiocie zakreślonym w 2007 roku zleceniem Sądu Okręgowego w Sieradzu, dziś wydana przez nią opinia nie byłaby tożsama z opinią ówczesną. Z tych powodów Spółka (...) uzyskała rekomendację (...) Towarzystwa (...).

O wysokości wynagrodzenia pełnomocnika ustanowionego dla powoda z urzędu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie § 2, 19 oraz § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. „w sprawie opłat za czynności adwokackie...” (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Na zasadzie art. 102 k.p.c. Sąd pierwszej instancji odstąpił od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu pozwanej poniesionych przez nią kosztów procesu, mając na uwadze brak ustawowej definicji dobra osobistego, a w związku z tym ocenny charakter orzeczenia w zakresie spełnienia przesłanek z art. 23 i 24 k.c. z jednej strony, z drugiej zaś niewątpliwie bezprawny charakter zachowania pozwanej nie wykonującej prawomocnego wyroku sądu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w części tj. w zakresie punktu 1 oraz zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 24 k.c. w związku z art. 23 k.c. i art. 448 k.c.

W następstwie tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego kwoty 500 złotych oraz kosztów procesu w instancji odwoławczej, w tym dojazdu na rozprawę samochodem o pojemności do 2000 cm, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania (apelacja powoda - k 302 - k 305).

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny rozważył na nowo cały zebrany w sprawie materiał dowodowy i dokonał własnej oceny. Ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy są prawidłowe, stąd Sąd Apelacyjny przyjął je za własne.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Podkreślenia wymaga, że skoro powód wypowiedział pełnomocnictwo adwokatowi D. M. pismem z dnia 13 marca 2013 roku, które wpłynęło do Sądu Okręgowego w Sieradzu w dniu 18 marca 2013 roku (k 294), a apelacja sporządzona przez pełnomocnika została wniesiona w dniu 2 kwietnia 2013 roku (k 298 - 300), należało odnieść się jedynie do zarzutów podniesionych przez powoda w apelacji z dnia 5 kwietnia 2013 roku (k 302 - 305).

Nie można się zgodzić ze skarżącym, że Sąd I instancji dokonał wadliwej wykładni powołanych w apelacji przepisów.

Wbrew odmiennemu zapatrywaniu apelującego zebrany w sprawie dowodowy nie daje podstaw do uznania, że pozwany naruszył dobra osobiste powoda. Sąd I instancji słusznie uznał, że złe samopoczucie powoda nie zasługuje na ochronę na podstawie przepisów art. 23 i 24 k.c. natomiast powód nie udowodnił, że krzywda, na jaką się powołuje, jest konsekwencją naruszenia dobra osobistego.

Ponadto powód nie podjął nawet próby wykazania, że postępowanie pozwanego prowadzi do „tragedii w sferze zdrowia psychicznego” (uzasadnienie apelacji - k 304). Powód nie zaoferował również dowodów na to, że „pозwana spółka godzi w jego wizerunek jako przedsiębiorcy”.

Warto zauważyć, że powód M. Z. jest rolnikiem i prowadził razem z bratem Z. Z. działalność w ramach spółki cywilnej Przedsiębiorstwo Handlowe (...) w D. w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej (chów i hodowla zwierząt pozostałych. Po likwidacji spółki, od 2012 roku powód jako rolnik zajmuje się hodowlą dżdżownic. Gołosłowne są również twierdzenia skarżącego, że „odbierając powodowi klientów pozwana spółka nieuczciwie dyskwalifikuje pracę powoda”. Bez komentarza należy pozostawić stwierdzenia apelującego z końcowej części uzasadnienia apelacji.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono z mocy art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 2 k.p.c. oraz § 6 pkt. 2 w związku z § 13 ust. 1 pkt. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1348).